

magyarhirlap.hu

Lezsák Sándor Horthy Miklós, a rendteremtő

Horthy Miklós kormányzóként vállalta a rendteremtő szerepét és felelősségét

Lezsák Sándor – 2015.08.28. 05:47

Aki úgy mond ítéletet cselekvő, döntéshozó történelmi személyiségekről, hogy figyelmen kívül hagyja a körülményeket, annak reménye sem lehet arra, hogy reális vagy legalább méltányos ítéletet alkosson.

Azok a történészek, tanárok és nem utolsósorban politikusok, újságírók, akik évtizedek óta fűjják az internacionalista nótát fehérterrorról, Horthy fasizmusról hol a kommunizmus vagy a szocializmus, hol meg a liberalizmus kottájából, vagy képtelenek történelmi összefüggésekben gondolkodni vagy egyszerűen nem ismerik a tényeket, mert folyamatosan félrevezették őket. Vannak azonban karmesterei is ennek a hosszúra nyújtott Horthy-ellenes kampánynak. Ők rendre tudatosan torzítják történelmünk tényeit, és ugyanilyen tudatossággal igyekeznek sárba rángatni azokat a történelmi személyiségeket, akik alkottak valamit a maguk korában, és akiket ők diktátornak bélyegeznek anélkül, hogy mérlegelnék azokat a lehetőségeket és korlátokat, amelyek között politikai, kormányzati döntéseket kellett hozniuk.

Horthy Miklós kormányzóként vállalta a rendteremtő szerepét és felelősségét, miután a Károlyi-kormány akarva is, akaratlanul is utat nyitott a Kun Béla-féle nemzetgyilkos vörösterornak a kivéreztetett, megvert, szétzilált és a trianoni békediktátumokkal darabokra szaggatott, súlyosan megalázott országban. Az átmeneti fehérterror nemcsak válasz volt a vörösre, hanem a rendteremtés első lépéseit jelentette Kun Béláék, Szamuelyék rablás- és gyilkosságsorozatai után. És amikor az kiterjedt bosszúállássá fajulhatott volna, Horthy leállította.

A megcsonkított Magyarországot a történelmi mélypontról, az anarchiából és már-már a végső megsemmisülés közeléből kellett új életre kelteni. És ez sikerült – köszönhetően Horthynak és legjobb miniszterelnökeinek, helyi és országos politikusainak, egyházi és civil közösségeknek – akkor is, ha maga a rendszer a két világháború között a szerencsésebb nyugati társadalmakhoz viszonyítva elmaradott volt. Akkor is, ha demokratikus és diktatórikus elemek keveredtek benne.

Lehet vádlón emlegetni a korszak revíziós politikáját, de vajon ki ne akarta volna az igazságtalanul elcsatolt területek visszavételét, Trianon revízióját? Lehet támadni Horthyt a németekkel való szövetség miatt, de ugyan milyen eszközökkel védekezhetett volna a megcsonkított, katonai-lag is megbénított kis Magyarország a német hadigépezettel szemben?

A rendszer legsötétebb oldalát az ésszerűbb és igazságosabb birtokpolitika hiánya jelentette. Az, hogy a föld nélküli, nincstelen, idénymunkákból tengődő parasztság tömegei álltak a sok száz vagy több ezer holdas nagybirtokokkal szemben, és a hatalom a magyar parasztság földéhségének csillapítása helyett a nagybirtokosok és nagytőkések, iparmágnások érdekeit védte. Jellemző, hogy a népi mozgalom írói, akik elsősorban éppen ezért bírálták élesen a rendszert, adott esetben egyik-másik miniszterelnököt személy szerint is, magát a kormányzót, Horthy Miklóst nem támadták. Vajon miért? Elsősorban valószínűleg azért, mert nem vonták kétségbe a kormányzó nemzet iránti elkötelezettségét, sem államférfiúi tekintélyét és becsületét.

Részleteiben elemezni, tényekkel szembesíteni az évtizedeken át rombolt és torzított, Horthyról alkotott képet, történészek dolga. Történészek feladata ezt elvégezni a tudományban, az oktatásban, az iskolai tankönyvekben. De politikusok, közéleti emberek dolga is megbecsülni, és bátran – mindenféle támadás ellenére – vállalni a Horthy-korszakból és a kormányzó államférfiúi tulajdonságaiból mindazt, amit józan ésszel és méltányossággal ma is vállalhatunk és vállalnunk kell.

(A fővédnöki köszöntő elhangzott a Társadalom és kultúra Magyarországon a két világháború között című konferencián 2015. augusztus 22-én Kaposváron.)